

NÁVRH PERSPEKTÍVNEHO PLÁNU REDAKCIE FILOZOFIE
SLOVENSKEHO VYDAVATELSTVA POLITICKEJ LITRATÚRY NA ROKY
1961—1965

Perspektívny plán úseku filozofie zahŕňa v sebe 5 častí, a to dialektický materializmus, historický materializmus, vedecký komunizmus, vedecký ateizmus a dejiny filozofie. Vychádza z týchto hlavných zásad, vyplývajúcich zo Smerníc pre vydávanie a rozširovanie literatúry v rokoch 1961—1965:

1. Do edičných plánov pojať len také filozofické práce, ktoré budú mať maximálny spoločensko-politický dosah.
2. Prevažnú väčšinu filozofických prác zamerať na problematiku súčasnosti v súlade s upevňovaním socializmu — vytváraním podmienok komunizmu u nás.
3. Podstatne zvýšiť podiel pôvodných prác.
4. Ťažisko prekladovej filozofickej literatúry naďalej zachovať v sovietskej literatúre, no sústrediť pozornosť aj na marxistickú literatúru v ľudových demokraciách a kapitalistických štátoch.
5. Systematickú pozornosť venovať klasickej filozofickej literatúre.
6. Venovať pozornosť aj prekladom českej marxistickej filozofie.
7. Do úseku filozofie zahrnúť aj práce o otázkach etiky a estetiky.
8. Na rozdiel od doterajšej praxe vydávať aj drobnejšie filozofické štúdie (najmä pôvodné).
9. Zaviest' periodický zborník, v ktorom by boli tematicky zahrnuté práce — štúdie k jednotlivým súčasným filozofickým otázkam (mali by mať najmä polemicko-tvorivý charakter).

V rámci týchto hlavných zásad sa perspektívny plán na úseku filozofie zameriava na tieto otázky:

a) *Dialektický materializmus:*

v oblasti dialektického materializmu venovať pozornosť jednotlivým kategóriám;
venovať pozornosť základným zákonom dialektiky;
venovať pozornosť dialektike ako metóde poznania a pretvárania sveta;

orientovať sa na rozpracovanie marxistickej dialektiky vo vzťahu k prírodným a technickým vedám (kybernetika, úplná automatizácia atď.);

orientovať sa na objasnenie vzťahu teórie a praxe v prírodných vedách.

b) *Historický materializmus:*

v oblasti historického materializmu venovať pozornosť jednotlivým kategóriám;
venovať pozornosť otázkam základne a nadstavby v prechodnom období od socializmu ku komunizmu;

venovať pozornosť úlohe ľudových mäs v súčasnom spoločenskopolitickom živote;
venovať pozornosť vedeckému predvídaníu spoločenského vývinu;

venovať pozornosť jednotlivým formám spoločenského vedomia;

orientovať sa na rozpracovanie historického materializmu vo vzťahu k spoločenským špecifickým vedám (estetike, etike, všeobecným dejinám atď.);

orientovať sa na objasnenie vzťahu teórie a praxe v spoločenských vedách;

orientovať sa na kritiku buržoáznej sociológie.

c) *Vedecký komunizmus:*

v oblasti vedeckého komunizmu sa orientovať na rozpracovanie hlavných hybných síl vývinu socialistickej spoločnosti;

venovať pozornosť sociálno-politickému a kultúrnemu profilu socialistickej spoločnosti;

venovať pozornosť procesu zmien vo vzťahoch medzi ľuďmi, ako aj procesu zmien ich myslenia;

orientovať sa na nové, čo sa u nás ešte iba rodí a zovšeobecniť platnosť nového a jeho vplyv na ďalší vývin našej spoločnosti (napr. socialistické brigády práce, dobrovoľná práca atď.);

venovať pozornosť upevňovaniu československej vzájomnosti a vedeckému riešeniu národnostnej otázky v ČSSR;

teoreticky zdôvodniť perspektívu prerastania socializmu v komunizmus u nás z hľadiska podmienok socialistickeho tábora a z toho vyplývajúcu perspektívu pre nás; teoreticky zdôvodniť význam učenia o spolunážívaní socialistickej a kapitalistickej sústavy.

d) *Vedecký ateizmus:*

v oblasti vedeckého ateizmu na základe vecného historického rozboru vyložiť reakčný obsah jednotlivých náboženstiev; tematicky sústrediť pozornosť týmto otázkam: reakčnej úlohe cirkvi v dejinách spoločnosti i v súčasnosti, prírodným vedám a náboženstvu, spoločenským vedám a náboženstvu, morálke a náboženstvu; venovať pozornosť aj jednotlivým sektám; venovať pozornosť poverám a zázrakom; venovať pozornosť lekárskej vede a náboženstvu; mimoriadnu pozornosť venovať rozboru klérofašistickej ľudáckej ideológie.

e) *Dejiny filozofie:*

v oblasti dejín filozofie sa systematicky orientovať len na také klasické práce, ktoré zohrali priekopnícku úlohu a podstatne obohatili filozofické myslenie (najmä francúzski osvietenici a ruskí revoluční demokrati, ako aj významní nemeckí predmarxisti); vo filozofických prácach, najmä so súčasnou tematikou uplatňovať československé hľadisko; zahŕňať výbery zo slovenských mysliteľov, resp. zhodnotiť ich filozofické myslenie; viac sa zamerať na kritiku súčasných západných buržoáznych filozofických smerov vo forme vysokokvalitných rozborov.

*

Pri zostavovaní námětov pre perspektívny plán sme uplatnili ako hlavné kritérium potreby stránickej propagandy. Propagandistickú účinnosť našej literatúry chceme zvýšiť tým, že diferencujeme jednotlivé tituly (námety) podľa základných vrstiev čitateľov. Z tohto hľadiska rozlišujeme tri základné kategórie u publikácií:

1. Publikácie pre potreby vedeckých pracovníkov.
 2. Publikácie pre stránicky aktív lektorov, propagandistov a študujúcich.
 3. Publikácie pre najširšie vrstvy čitateľov.
- V prvej kategórii sa chceme zamerať pre-

dovšetkým na riešenie kľúčových svetonázorových, metodologických a gnozeologických otázok, ktorých spracovanie je nevyhnutné pre ďalší rozvoj filozofie a jednotlivých vied.

Druhá kategória je určovaná najmä potrebami výučby filozofie a potrebami propagandistov. Hlavný dôraz tu kladieme na publikácie, ktoré budú spracovávať danú tematiku súhrne a systematicky.

V tretej kategórii nám pôjde o elementárny výklad základných pojmov, ktorý by vzbudil záujem aj filozoficky neškolených čitateľov. Veľkú pozornosť tu chceme venovať otázkam komunistickej morálky a vedecko-ateistickej výchove. Tu sa iste uplatnia najmä autori, ktorí majú najväčšie propagandistické a publicistické skúsenosti.

I. kategória

a) *Dialektický materializmus*

1. Zákon jednoty a boja protikladov (v prírodných vedách).
2. Dialektika v prírodných vedách.
3. Filozofické problémy kybernetiky.
4. Kapitoly z dejín prírodovedeckého poznania.
5. O vzťahu teórie a praxe v prírodných vedách.

b) *Historický materializmus*

1. Technika a moderná spoločnosť.
2. Spoločenské zákony a nutnosť vedeckého predvídania spoločenského vývinu.
3. Otázky základne a nadstavby u nás.
4. Prerastanie socializmu v komunizmus za súčasných historických podmienok.

II. kategória

a) *Dialektický materializmus*

1. Učebnica dialektického materializmu.
2. Kategórie materialistickej dialektiky.
3. Absolútna a relatívna pravda.
4. Zákon negácie negácie.
5. Filozofický slovník.

b) *Historický materializmus*

1. Učebnica historického materializmu.
2. Dialektika v spoločenských vedách.

3. O vzťahu teórie a praxe v spoločenských vedách.
4. Spoločenské bytie a vedomie za socializmu.
5. KSČ ako riadiace ideové centrum.
6. Kultúrna revolúcia — jej obsah a cieľ.
7. Ideologický význam tvorivej aktivity pracujúcich.
8. Kritika buržoáznej sociológie (najmä Ludáckej).
9. Morálna a politická jednota ľudu ČSSR.

c) Vedecký komunizmus

1. Učebnica vedeckého komunizmu.
2. O vedúcej úlohe KSČ za socializmu.
3. Spojenci v socialistickej revolúcii a za výstavby socializmu.
4. Význam upevňovania zväzku robotníkov a družstevníkov za socializmu.
5. Postavenie inteligencie za socializmu v ČSSR.
6. Kultúrna revolúcia — jej obsah a cieľ.
7. Rozvoj osobnosti za socializmu.
8. Súťaženie medzi dvoma sústavami z hľadiska upevňovania svetového mieru.

d) Vedecký ateizmus

1. Učebnica vedeckého ateizmu.
2. Obdobie pred vznikom náboženstva.
3. Kritika hlavných foriem dnešnej náboženskej ideológie.
4. Francúzski osvietenici XVIII. stor. o náboženstve.
5. Ateizmus ruských revolučných demokratov.
6. Sociálna demagógia katolíckej cirkvi na Slovensku.
7. K dejinám náboženských ideológií na území ČSSR.
8. Fašistický štát a cirkev.
9. Prot ľudová činnosť katolicizmu na Slovensku.
10. Slovenskí prírodovedci v boji proti náboženstvu.
11. Sociálna demagógia Vatikánu a robotnícke hnutie.
12. Podstata katolíckeho učenia.
13. Podstata evanjelického učenia.
14. Z dejín katolíckeho náboženstva u nás.
15. Z dejín evanjelického náboženstva u nás.
16. Ludácka klérofašistická ideológia.
17. Náboženská ideológia a politika.
18. Súčasná cirkevná politika na Západe.
19. Socialistický štát a náboženstvo.
20. Vznik a obsah vedeckého ateizmu.

21. Vzťah medzi buržoáznym a vedeckým ateizmom.
22. Metodika ateistickej propagandy.

III. kategória

a) *Dialektický materializmus*

1. Čo je pravda?
2. Aké sú formy myslenia?
3. Prečo je prax základom poznania kritériom pravdy?

b) *Historický materializmus*

1. Čo je spravodlivosť?
2. Socialistický humanizmus a mravnosť.
3. Socialistický kolektivismus.
4. Čo je dobro?
5. Kultúra a spôsob života za socializmu.
6. O úlohe ľudu pri vytváraní duchovnej kultúry.
7. Technika v službách spoločnosti.

c) *Vedecký komunizmus*

1. Socialistické brigády práce.
2. Funkcie štátu za socializmu.
3. Úloha spoločenských a masových organizácií za socializmu.
4. Spolunaživanie — jeho podstata a význam pre upevnenie svetového mieru.

d) *Vedecký ateizmus*

1. Vrecková teológia (Holbach — kresby).
2. Orientálne náboženstvá a kresťanstvo.
3. Lekárska veda a náboženstvo.
4. Morálka a náboženstvo.
5. Existuje nebo, peklo a posmrtný život?
6. Žena a náboženstvo.
7. Rodina a náboženstvo.
8. Mládež a náboženstvo.
9. Vznik a obsah povier.
10. Náboženské tradície.

IV. Dejiny filozofie

a) *klasická filozofia*

Descartes	—	výber: filozofia a prírodné vedy
Holbach		
Diderot		
Helvétius		

Gercen
Černyševskij
Dobroľubov
Belinskij
Pisarev

} tematický výber

Tajovský
Fraňo Kráľ
Jesenský
Urx
Jilemnický
a iní

} výber alebo filozofické
zhodnotenie ich diela

b) najnovšia filozofia

Marxisticko-leninská filozofia v ČSSR — (ko-
mentovaný výber).

Problémy rozvoja slovenskej filozofie po roku
1945.

Prehľad marxistickej filozofie na Západe.

Prehľad hlavných buržoázných filozofických
smerov.

Prehľad dejín filozofie východných národov.

Keď predkladáme návrh perspektívneho edič-
ného plánu očakávame, že sa k nemu vyjadria
nielen jednotlivci, ale aj celé kolektívy a prí-
slušné vedecké pracoviská a inštitúcie.

Okrem pripomienok k obsahu a zameraniu
perspektívneho plánu uvítame aj podnetné ná-
vrhy, akým spôsobom by mali byť spracované
jednotlivé námety (či ako dielo jednotlivcov,
kolektívov, či ako zborníky alebo niekoľko
publikácií na jeden námet a pod.). No najmä
by sme boli radi, keby sa jednotlivci, kolektívy
a príslušné vedecké pracoviská a inštitúcie vy-
jadrili priamo k tomu, ktoré z navrhnutých ná-
metov by mohli spracovať.

Redakcia filozofie SVPL

Oprava:

Upozorňujeme čitateľov, že v 2. čísle *Otázok marxistickej filozofie* 1961 v článku Igora Hrušovského *Stranickosť vedy* na str. 95, riadok 7 zdola má byť namiesto „Vývin vedy nie je nikdy závislý...“ správne „Vývin vedy nie je nikdy nezávislý...“

*

Redakcia sa obracia na autorov so žiadosťou, aby rukopisy zasielali v štyroch exemplároch. Neobjednané rukopisy sa nevracajú.

OTÁZKY MARXISTICKEJ FILOZOFIE vydáva Filozofický ústav Slovenskej akadémie
vied vo Vydavateľstve SAV, Bratislava, Klemensova 27. Vedie hlavný redaktor akademik Igor
Hrušovský s redakčnou radou. Objednávky prijíma priamo Vydavateľstvo SAV a aj každý Poš-
tový novinový úrad alebo doručovateľ. Tlačia Tlačiarne Slovenského národného povstania, n. p.,
závod 2, Ružomberok. Povolené výmerom PIO 7293/50-III-2. — K-22*11260. Časopis vychádza
šesťkrát ročne. Predplatné ročne Kčs 27,—, jednotlivé číslo Kčs 4,50.